

Mittuniversitetet i Östersund
Institutionen för samhällsvetenskap
Avdelningen för turism
Ansvariga lärare: Anna Gudmundsson,
Bo Svensson

Upplevelser och destination
Destinationsutvecklingens grunder 7,5
hp, VT 09
Av Margareta Ivarsson, april 2009

Inlämningsuppgift 2

Turismens socioekonomiska påverkan på destinationen, exemplet Malta

Innehåll

Inledning & syfte.....	3
Tillvägagångssätt.....	3
Teori	3
Bramwells exempel på diskurser.....	3
Stakeholderteori	4
Hur bör man hantera turismens tillväxt på Malta?.....	4
Carrying Capacity Assessment.....	4
This Fair Land	5
Hotel Association Proposal	5
Slutdiskussion.....	5
Källkritik	6
Källförteckning.....	7
Skriftligt material	7
Webbplatser.....	7

Inledning & syfte

Jag kommer i detta PM att resonera kring resultatet av tre olika försök att begränsa turismens negativa verkningar på Malta. Utgångspunkten är hur olika intressenters förhållningssätt och kunskapsramar påverkar vilka åtgärder man föreslår.

Syftena med detta PM är två:

1. att beskriva de olika diskurser som dominerar de olika försöken att begränsa turismens negativa verkningar samt varför man misslyckas
2. koppla misslyckandena till stakeholderteorin och förklara vad som fattades i dessa tre försök enligt teorin

Tillvägagångssätt

Jag har ställt upp två syften för PM:et. För att kunna besvara mina frågeställningar och nå syftena använder jag mig av huvudsakligen av fakta från kurslitteraturen. Information är även insamlad från en webbplats.

Teori

Den teoretiska referensramen för detta PM baseras på Longs (2001) definition av diskurs och Bramwells (2006) exempel, Grays (1989) definition av stakeholder samt de sex riktlinjer för en stakeholderteori med bäring på turistdestinationer som Jamal & Getz (1994) ger.

Bramwells exempel på diskurser

Long (2001) definierar diskurs som "a set of meanings embodied in metaphors, representations, images, narratives and statements that advance a particular version of 'the truth' about objects, persons, events and the relations between them". Den svenska nationalencyklopedin beskriver diskurs som en helhet av sammanhängande uttryck, utsagor och begrepp som används i vetenskapliga sammanhang. Bramwell (2006) ger i sin artikel *Actors, Power and Discourses of Growth Limits* exempel på tre olika diskurser som olika intressentgrupper (stakeholders) visar sig stå för i diskussioner om den framtida turismutvecklingen på Malta:

1. En diskurs baserad på ekonomi och affärsintressen med tillägg av långsiktig hållbarhet, exemplifierat av försöket Carrying Capacity Assessment lett av Turistministeriet.
2. En bred ansats gällande hållbarhet baserad på miljömässiga och sociala aspekter exemplifierat av försöket This Fair Land lett av en organisation för kulturarv.

3. En diskurs baserad på ekonomisk tillväxt och egenintresse för hotellsektorn, exemplifierat av försöket Hotel Association Proposal, lett av turistnäringen.

Stakeholderteori

Grays definition av stakeholder är en person som har rätt och kapacitet att delta i den aktuella processen. Det innebär att vem som helst som är berörd av andras handlingar har rätt att bli involverad. "A stakeholder has been defined as a person who has the right and capacity to participate in the process; thus, anyone who is impacted upon by the action of others has a right to be involved." (Gray 1989 i Aas et al 2005)

Författarna Jamal & Getz har tagit fram sex riktlinjer för en stakeholderteori med fokus på turistdestinationer. Riktlinjerna är:

1. det krävs ett erkännande av ett ömsesidigt beroende av varandra då det gäller att planera och styra området
2. det krävs en insikt om en ömsesidig nytta som kan härleda ur en samarbetsprocess
3. det krävs en förvissning om att beslut kommer att verkställas och planer att genomföras
4. planering av en destination kräver medverkan av och i den politiska processen
5. en samordnare med auktoritet behövs för att initiera och underlätta destinationsbaserad samverkan
6. det behövs en vision där den önskade utvecklingen finns formulerad

Hur bör man hantera turismens tillväxt på Malta?

Bramwell (2006) ger i sin artikel exempel på tre olika diskurser som olika intressentgrupper står för i diskussioner om den framtida turismutvecklingen på Malta. Dessa finns kort presenterade under teoriavsnittet. Här följer en fördjupad beskrivning och en analys av hur de olika intressenterna föreslår att man bör förhålla sig till turismens tillväxt.

Carrying Capacity Assessment

Turistministeriet hävdade själva att deras ansats handlade om att tillåta turismen att växa inom acceptabla ramar. De menade att man även skulle ta hänsyn till kostnaderna som turismen skapar och därför sätta en tillväxtgräns. Ordförande i gruppen var en person som samtidigt var ägare till ett fyrstjärnigt hotell och gruppen i sin helhet dominerades av två inflytelserika grupper: turismen och förvaltningsorgan. Flera deltagare hävdade att gruppen var toppstyrd och att man inte tillräckligt noga diskuterade igenom slutförslaget och inte heller i tillräcklig omfattning tog andra intressentgruppers åsikter i beaktande. Det gjordes visserligen intervjuer, men då ställdes förmodligen inte de rätta frågorna. Slutförslaget innehåller tankar kring både miljö- och sociala infallsvinklar och slutförslaget kallades visserligen *begränsad tillväxt med en hållbar utvecklingsstrategi*. Vid första anblicken förefaller förslaget innehålla just detta, men vid närmare analys framkommer att det snarare

handlar om ekonomi och affärer och inte så mycket sociala och miljömässiga hänsyn. Detta då logiken bakom tillväxttaket prioriterade att bibehålla livskraftiga hotellbeläggingsgrader och hade stort fokus just på hotellens affärsvillkor. Sammanfattningsvis kan man alltså säga att denna diskurs baserades på ekonomi och affärsintressen med visst tillägg av långsiktig hållbarhet och förslag till riktlinjer. Tack vara den senare delen fick förslaget förhållandevis stor acceptans.

This Fair Land

Försöket This Fair Land leddes av en NGO för kulturarv, vilket innebär en ideell organisation (non-governmental organization). Deras slutsats var ett stopp för nya hotelletableringar, samtidigt som man välkomnade uppgraderingar av existerande hotell för att förbättra kvaliteten. Man fick stort utrymme i media och stöd från två miljöorganisationer, även dessa så kallade NGO:s. Men trots att dessa var väletablerade, lyckades de inte få regeringsstöd för sitt förslag. En bred ansats gällande hållbarhet baserad på miljömässiga och sociala aspekter baserat på myndighetsreglering och kontroll blev resultatet. Man satte alltså inte turismen i centrum utan lokalsamhällets miljömässiga, sociala och ekonomiska villkor.

Hotel Association Proposal

Detta var en diskurs baserad på ekonomisk tillväxt och egenintresse för hotellsektorn, lett av turistnäringen. Turistnäringen hade goda kontakter med regeringen och presenterade sitt förslag direkt till premiärministern. Man föreslog att regeringen skulle genomdriva ett stopp för nya hotellbyggnationer, men regeringen ansåg det vara alltför drastiskt så det genomfördes inte. Förslaget fick kritik för att vara protektionistiskt, då turistnäringen själv bara var ute efter att få redan etablerade turistverksamheter av låg standard att göra större vinster genom att förbjuda konkurrens. Näringen ansågs rädd för att nybyggnation skulle minska hotellbeläggningen på redan existerande hotellanläggningar. Förslaget kan också ses som ett resultat av turistministeriets ovilja att gå tillräckligt långt i sitt förslag. Men det saknades inte miljöinitiativ. Alla dessa sammanföll dock med turistindustrins egna vinstintressen. Trots det anser Bramwell att det paradoxalt nog fått god positiv påverkan på miljön om det genomförts. I alla fall bättre än turistministeriets förslag.

Slutdiskussion

Syftet med detta PM var två:

1. att beskriva de olika diskurser som dominerar de olika försöken att begränsa turismens negativa verkningar samt varför man misslyckas
2. koppla misslyckandena till stakeholderteorin och förklara vad som fattades i dessa tre försök enligt teorin

De olika diskurserna är beskrivna under rubriken *Hur bör man hantera turismens tillväxt på Malta?* Här följer en diskussion kring varför man misslyckas och vad som fattades i försöken

enligt stakeholderteorin. Om man börjar med att bara betrakta de olika förslagen och arbetsgrupperna bakom dem, verkar det onekligen som att egenintressen är anledningen till varför turistministeriets och turistnäringens förslag inte lyckas. Deltagarna i dessa grupper fokuserar för mycket på *what's in it for me?* Istället för att försöka hitta vinna-vinna situationer. Den ideella organisationens förslag verkar falla på att man har för dålig förankring i maktens boningar och inte tillräckligt tydligt beskriver vad turistnäringen har att vinna på förslaget. Turistnäringens förslag tas kanske inte heller på allvar, då det kom direkt efter att turistministeriet lagt sitt förslag. Alltså kanske till och med som en provokation? Turistministeriets förslag kan även anses som green washing, dvs. att man vill att något ska framstå som mer miljövänligt än vad det är. Det hjälper inte att skriva och säga saker, om det inte finns handling bakom. Det är en anledning till varför det misslyckas.

Om man sedan ska titta på stakeholderteorin enligt Jamal & Getz, kan man se andra orsaker till misslyckandena. Kravet på erkännande av ömsesidigt beroende av varandra kan inte anses uppfyllt, då det inte i något förslag verkar finnas uttryck för denna insikt. Man kör mer eller mindre i parallella spår. Hade turistministeriet t ex verkligen velat ta med miljörelsens åsikter, skulle man naturligtvis haft företrädare för denna del av samhället med i arbetsgruppen. Man har alltså inte haft tillräckligt genomgripande samarbetsprocesser. Man får även känslan av att lokalsamhället kanske inte helt är förvissat om att turistministeriets "miljömärkta" förslag kommer att genomföras i tillräcklig omfattning för att det ska göra riktig nytta, eftersom förslaget "villar bort sig" i ekonomiska och tekniska beräkningar av hotellbeläggningar. Planering av en destination kräver medverkan av och i den politiska processen hävdar Jamal & Getz i sin fjärde punkt. Här faller den ideella organisationen som inte har tillräcklig politisk förankring på hög nivå. Deras förslag ses därför som ett "inspel från vänster" av den politiska majoriteten och behöver därför inte ägnas någon särskild uppmärksamhet. Ingen av organisationerna verkar heller ha beaktat Jamal & Getz's femte punkt som handlar om vikten av att ha en samordnare med auktoritet för att initiera och underlätta destinationsbaserad samverkan. Turistministeriet gör dessutom den okloka handlingen att tillsätta en ordförande som redan sitter på en i sammanhanget jävlig post. Att ha ordföranden som sitter på dubbla stolar inger aldrig förtroende. Men inte heller de andra organisationerna verkar ha förstått vikten av en objektiv auktoritet i ordföranderollen. Inte heller den sjätte punkten i stakeholderteorin som den presenteras av Jamal & Getz är tagen i beaktande: det saknas fullständigt visioner. Alla tre organisationerna är fullt upptagna med att tänka ur ett aktörsperspektiv, dvs. sitt eget och breddar inte sitt tankesätt för att kunna skapa en gemensam vision som skulle kunna omfattas av både lokalbefolkning, turistministeriet, turistnäringen, miljörelsen och kulturarvsorganisationer. Därför misslyckas de alla. Där vision saknas, förgås folket lär kung Salomo en gång ha sagt. Det tenderar tydligen fortfarande att ha en viss relevans.

Källkritik

Eftersom arbetet bygger på författarens tolkningar och reflektioner, finns samtidigt utrymme för alternativa tolkningar. Dessutom måste man beakta att jag kan ha missuppfattat delar av teorin i kurslitteraturen.

Källförteckning

Skriftligt material

Bramwell, B. (2006) *Actors, power, and discourses of growth limits*. Annals of Tourism Research Vol. 33, No.4, pp 957-978

Weaver, D & Lawton, L (2006) *Tourism Management* London: Wiley

Webbplatser

<http://www.ne.se> Nationalencyklopedin. Tillgänglig den 12 april 2009.